

॥ अथ निरुक्त उत्तरषट्प्रारम्भः ॥

अथातो दैवतम् ॥ तद्यानि नामानि प्राधान्यस्तुतीनां देवतानां तद्दैवतमित्याचक्षते । सैषा देवतोपपरीक्षा । यत्काम ऋषिर्यस्यां देवतायामर्थपत्यमिदंस्तुतिं प्रयुङ्क्ते तद्दैवतः स मन्त्रो भवति ॥ तास्त्रिविधा ऋचः परोक्षकृताः प्रत्यक्षकृता आध्यात्मिक्यश्च ॥ तत्र परोक्षकृताः सर्वाभिर्नामविभक्तिभिर्युज्यन्ते प्रथमपुरुषैश्चाख्यातस्य ॥ १ ॥

इन्द्रो दिव इन्द्र ईशे पृथिव्याः ।

इन्द्रमिद्राथिनो बृहत् ।

इन्द्रेणैते तृत्सवो वेविषाणाः ।

इन्द्राय सामं गायत ।

नेन्द्रादृते पवते धाम किं च न ।

इन्द्रस्य नु वीर्याणि प्र वोचम् ।

इन्द्रे कामा अयंसतेति ॥

अथ प्रत्यक्षकृता मध्यमपुरुषयोगास्त्वमिति चैतेन सर्वनाम्ना ।

त्वमिन्द्र बलादधि ।

वि न इन्द्र मृधो जह्येति ॥

अथापि प्रत्यक्षकृता स्तोतारो भवन्ति परोक्षकृतानि स्तोतव्यानि ।

मा चिदन्यद्वि शंसत ।